

ВЧИТЕЛІ РАХНІВСЬКО-ЛІСОВОЇ СЗШ №1 ТА СЗШ №2 ШАРГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ-ВИПУСКНИКИ ВІННИЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

У статті розкривається значення Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського для розвитку загальної середньої освіти у селі Рахни-Лісові Шаргородського району Вінницької

області. Показано етапи розвитку середньої освіти та створення середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Описано «вчительські династії», як основу формування вчительського середовища села. Обґрунтовано ключову роль Вінницького педуніверситету в формуванні високих стандартів освіти в селі та соціальних умов для їх досягнення.

Ключові слова: загальна середня освіта, «вчительська династія», стандарти освіти.

У 2012 році Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського відзначатиме своє століття. За цей час наш навчальний заклад відіграв унікальну роль у забезпеченні педагогічними кадрами сільських шкіл Вінниччини. Школи №1 та №2 села Рахни-Лісові є яскравою ілюстрацією цього. Одним з напрямків дослідження у сучасній педагогіці є перехід на «мікрорівень» – вивчення соціальних явищ через особи конкретних людей та їхню діяльність. Саме цей методологічний підхід ми прагнули реалізувати у нашому дослідженні, опису результатів якого присвячено цю статтю.

За минулих сто років історія шкільної освіти у селі Рахни-Лісові Шаргородського району зберегла чимало неповторних сторінок про вчителів та учнів, які прославили свою малу батьківщину. У книзі «Історія міст і сіл УРСР. Вінницька область» згадується наявність середньої школи в селі Рахни-Лісові та сказано про те, що в селі «...є одна з найкращих в області санаторна школа-інтернат, в якій зразково поставлено медичне обслуговування дітей, створено добрі побутові умови» [1, с.722]. Про історію двох рахнянських шкіл подано інформацію в книзі А.Н.Нагребецького «Шлях крізь віки» [2] та з історії Рахнівсько-Лісової середньої загальноосвітньої школи №1 – у виданні М.Купчишина та А.Мичака «Шаргородщина» [3, с.222-223].

Метою нашого дослідження є вивчення впливу освітянської діяльності Вінницького державного педагогічного університету на формування освітянського середовища села та місця і ролі у цьому середовищі вчителів, які працювали та працюють у школах №1 та №2 села Рахни-Лісові Шаргородського району Вінницької області.

Чимало колишніх вихованців свідомо обирали одну з найкращих професій у світі – вчителя та повертались у школу молодою зміною, яку чекали рідні школа і село. Багато з них навчались у Вінницькому державному педагогічному інституті, а декому ще й пощастило після розподілу отримати направлення додому – у Рахни-Лісові [4]. Праця рахнянських вчителів була завжди шанована батьками та учнями, яким вони давали прекрасні знання. Багато випускників рахнянської школи вступали до вузів у містах Ленінграді, Москві, Одесі, Києві, Харкові, Вінниці, Житомирі [5]. Свідомим також був вибір багатьох рахнян навчатися у Вінницькому педагогічному. Впродовж останніх двох десятиріч до рідних шкіл знову повертаються їх колишні вихованці – тепер вже випускники Вінницького державного педагогічного університету.

Багато десятиріч років рахнянські школи пишаються своїми кращими випускниками. Неодноразово про рахнянських вчителів йшла мова на нарадах в області та за її межами, кращі вчителі отримували визнання та нагороди. Ще у 1937р. Корніч Євгенія Боніфатіївна – справжній майстер педагогічної ниви – була нагороджена медаллю «За Трудову доблесть». У третьому томі Наукових записок Українського науково-дослідного інституту педагогіки АН УРСР за 1949 рік згадується успішна робота педагогічного колективу школи села Рахни [6, с. 223].

Обласний та республіканський інститути вдосконалення вчителів вивчали досвід роботи рахнянських педагогів. З цієї теми була видана спеціальна окрема книжечка. Кращими вчителями школи і душею колективу вважались П.Т.Пазюк, Ю.А.Дубина, Є.Г.Коротенко, В.А.Майстренко, Л.М.Тимченко, П.М.Олійник, Є.Б.Корніч. У 1947 р. вчителі Є.Б.Корніч та

.....
П.Ф.Заремба стали Заслуженими вчителями УРСР, а їхні колеги М.В.Заремба та П.М.Пірус отримали відзнаки «Відмінник народної освіти».

Через десять років знову вітали П.Ф.Зарембу, Є.Б.Корніч, П.М.Піруса, які були нагороджені орденом Леніна, К.М.Безверхню та М.В.Зарембу, нагороджених орденом Трудового Червоного Прапора. У 1966 році вчителі рахнянської школи М.Т.Кушніренко, Ф.М.Бронфман, М.С.Соколюк, М.А.Коротенко та Л.М.Тимченко отримали медалі «За трудову відзнаку» та «За трудову доблесть» [7].

Яскраві сторінки в історію Рахнівсько-Лісової СЗШ № 1 та № 2 вписали також багато вчителів, які приїздили сюди за державним розподілом після завершення навчання не лише у Вінниці, а й у педагогічних вузах Одеси, Києва, Житомира, Чернігова. Багатьом з них прийшлося до вподоби мальовниче село та його люди, гарні умови праці, педагогічний колектив.

Шанованою людиною у Рахнах-Лісових є Руцький Володимир Антонович - випускник філологічного факультету ВДПІ, який з 1978 до 1986 року був директором школи №1 у Рахнах-Лісових [8, с. 380].

Після Чорнобильської катастрофи у 1986 році село віднесли до 4 зони забруднення. Важкими були ці роки для вчителів, які залишилися тут працювати. Не один раз довелось їхати з учнями на оздоровлення у далекі й близькі від дому краї та бути не лише учителями, а фактично замінити батьків на певний час. Майже чверть століття минуло після тих подій, але їх не забули ані вчителі, ані учні, ані батьки.

З 1986 року і до сьогодні школу №1 очолює Горобець Віталій Олексійович. У 2002-2003 н.р. школа перейшла на профільне навчання (гуманітарний напрям, природничий та фізико-математичний). Вчителі школи активно використовують інноваційні технології, практикують проведення нетрадиційних уроків [9, с.381]. У 2010-2011 навчальному році у школі №1 навчалось 458 учнів, працювало 47 педагогів. Школа має свої трудові династії, в яких кілька поколінь здобували освіту у Вінницькому педагогічному.

1. Родина Лисюків – вчителі математики. Батько - Петро Іванович, мати - Олександра Іванівна та дочка - Оксана Петрівна мають разом майже 100 років трудового педагогічного стажу.

2. Родина Акатової Зінаїди Іванівни – випускниці філологічного факультету. Її донька – Інна Філіпішина (заступник директора) та син - Андрій Дибчук – закінчили історичний факультет і працюють у рідній школі.

3. Пустовіт Галина Олексіївна стала випускницею у 1955 році, а її дочка, Задорожна Тетяна, отримала диплом вчителя математики у 1989 році.

4. Фльора Петро Миколайович працює у школі вчителем музики. Його син Микола завершив навчання в інституті історії, етнології і права у 2011 році.

5. Мазур Василь Петрович – вчитель трудового навчання. Педагогічну освіту також отримав і його син Роман.

6. Хаврук Валентина Броніславівна – вчителька початкових класів. Її дочка Ілона також закінчила педагогічний.

Авторами гімну Рахнівсько-Лісової СЗОШ №1 є вчителі Акатова З.І.(слова) та Фльора П.М. (музика). Щірі почуття вчителів та учнів до рідної школи звучать у таких словах [10]:

Багато є на світі талісманів,
І цінностей магічних є багато,
Та виринають із років туману
Всі будні школи і веселі свята.

Наш рідний дім – тебе так називаєм,
Немов маяк, завжди для нас була,
Куди б не йшли, до тебе повертаєм,
Душею линею до твого тепла.

У 2010-2011 навчальному році у Рахнівсько-Лісовій СЗШ №1 працювало 24 вчителі, які є випускниками ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського. Це 51 відсоток від усього вчительського колективу [11].

Найбільше працює у школі випускників фізико-математичного факультету – 8, вчителів факультету початкових класів – 7, філологічного – 4, історії – 2, факультету фізичного виховання – 1, трудового навчання – 1, музично-педагогічного – 1.

Інформацію про шкільні справи, вчителів та учнів знаходимо в мережі Інтернетна сторінках сайту школи №1, який формує Андрій Дибчук – інспектор Шаргородського районного відділу освіти, учитель Рахнівсько-Лісової СЗШ №1 [12] та її колишній випускник.

Рахнівсько-Лісова загальноосвітня школа I-III ступенів №2 діє з 1992 року. Вона була створена на базі школи-інтернату, яка існувала з 1962 по 1992 рік. Щорічно в ній навчається близько 200 учнів, працює до 30 педагогів. З 1986 до 2007 року школу №2 очолював Володимир Антонович Руцький, педагогічний стаж якого більше 40 років. Володимир Антонович - випускник філологічного факультету ВДПІ та історичного факультету Кам'янець-Подільського педагогічного інституту, відмінник народної освіти, фахівець вищої кваліфікаційної категорії. На його долю випало реформування школи, наближення її до сучасних стандартів [13, с.386].

З 2007 року і до сьогодні директором школи №2 у Рахнах-Лісових є вчитель вищої категорії, випускниця філологічного факультету та спецфакультету Вінницького педагогічного інституту Залізник Людмила Вікторівна, яка вже три десятиліття працює на освітянській ниві. У педагогічному колективі Рахнівсько-Лісової СЗШ №2 з 25 вчителів випускниками Вінницького педінституту є 14, що складає 56 відсотків. Це – вчителі історії, початкових класів, української мови та літератури, російської мови, англійської мови, географії, математики, хімії, музики, психологи [14]. Про свої педагогічні здобутки розповіли на сторінках обласної газети «Освіта Вінниччини» вчителі Рахнівсько-Лісової СЗШ №2 Баланюк Світлана «Подорож у Країну Безпеки: урок-вікторина. Методична розробка викладача основ здоров'я та ОБЖ» [15, с. 4] та Жук Олена «Використання інтерактивних методів на уроках правознавства» [16, с. 1, 4-5].

У школі №2 також є династії педагогів. Трудовий стаж родини Руцьких - Володимира Антоновича, Ніни Іванівни (обоє випускники Вінницького педінституту) та дочки Оксани – більше 100 років [17]. Голубчик О.Д. та Сорочишина Т.О. (мати і дочка) також закінчували Вінницький педагогічний. Вони обоє плідно працюють у другій школі.

Вчителі рахнянських шкіл є справжніми майстрами педагогічної справи. Вони вдячними словами згадують своїх викладачів та продовжують добрими справами їх науку. Багато випускників Рахнівсько-Лісової школи №1 та №2 є сьогодні студентами Вінницького державного педагогічного університету ім.М.Коцюбинського.

Таким чином, Вінницький державний педагогічний університет імені М.М.Коцюбинського з 1930-х років до сьогодні відіграє провідну роль у забезпеченні села Рахни-Лісові кваліфікованими педагогами з усіх шкільних предметів. Завдяки цьому протягом багатьох десятиліть освіта села підтримується на високому рівні, а діти села забезпечені якісним навчанням. У селі діє своєрідна «освітянська еліта», яка сформувалася завдяки династіям педагогів, що навчалися у Вінницькому педуніверситеті, та вважає забезпечення високих стандартів освіти у селі своєю справою честі.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Історія міст і сіл УРСР. Вінницька область. – Київ, 1972. - 722 с.
2. Нагребецький А.Н. Шлях крізь віки (Нариси історії шкіл Шаргородського району на Вінниччині). – Вінниця, 2006. – 464 с.
3. Купчишин М., Мичак А. Шаргородщина: сторінки історії. – Київ, 2002. – 320 с.
4. Запис автора 1 травня 2004 року від Пірус Марії Макарівни, 1932 р.н., жительки села Рахни-Лісові Шаргородського району Вінницької області.
5. Запис автора 1 травня 2004 року від Піруса Петра Андрійовича, 1931 р.н., жителя села Рахни-Лісові Шаргородського району Вінницької області.
6. Чавдаров С.Х. Тридцять років радянської школи в УРСР // Наукові записки Українського науково-дослідного інституту педагогіки. Т.ІІІ. – За ред. проф. С.Х. Чавдарова. – Київ, 1949, - с. 60.
7. Сугак О. Висота учительської праці// «Комсомольське плем'я». - 7 квітня 1967 року.
8. Нагребецький А.Н. Шлях крізь віки (Нариси історії шкіл Шаргородського району на Вінниччині.) – Вінниця, 2006. – с.380.
9. Там само, с. 381..
10. Запис автора 10 червня 2011 року від Філіпішиної Інни Іванівни, 1974 р.н., жительки села Рахни-Лісові Шаргородського району Вінницької області.

11. Запис автора 10 червня 2011 року від Горобця Віталія Олексійовича, 1956 р.н., уродженця села Джурина Шаргородського району жителя села Рахни-Лісові Шаргородського району Вінницької області.
12. [www. http:// rahnysh1.at.ua](http://rahnysh1.at.ua).
13. Нагребецький А.Н. Шлях кризь віки (Нариси історії шкіл Шаргородського району на Вінниччині.) – Вінниця, 2006. – с.386.
14. Запис автора 8 вересня 2011 року від Залізняка Людмили Вікторівни, 1964 р.н., жительки села Рахни-Лісові Шаргородського району Вінницької області.
15. Жук О.В. Використання ієтерактивних методів на уроках правознавства // Газета «Освіта Вінниччини» № 24 (270) 15 липня 2011 р. – с. 1, 4-5.
16. Баланюк С. Подорож у Країну Безпеки: урок – вікторина. Методична розробка викладача основ здоров'я та ОБЖ Рахнівсько-Лісової СЗШ І-ІІІ ступенів № 2. вчителя І кваліфікаційної категорії Світлани Баланюк // Газета «Освіта Вінниччини» № 25 (271), 11 серпня 2011 р. – с. 4.
17. Запис автора 20 вересня 2011 від Рущкої Оксани Володимирівни, 1970 р. н., уродженки села Рахни-Лісові Шаргородського району Вінницької області жительки м. Вінниці.

Пирус Т.П. УЧИТЕЛЯ РАХНОВСКО-ЛЕСОВОЙ СОШ №1 И СОШ №2 ШАРГОРОДСКОГО РАЙОНА ВИННИЦКОЙ ОБЛАСТИ – ВЫПУСКНИКИ ВИННИЦКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО УНИВЕРСИТЕТА ИМЕНИ МИХАИЛА КОЦЮБИНСКОГО

В статье раскрывается значение Винницкого государственного педагогического университета имени Михаила Коцюбинского для развития общего среднего образования в селе Рахны-Лесные Шаргородского района Винницкой области. Показано этапы развития среднего образования и создания средних общеобразовательных учебных заведений. Описаны «учительские династии», как основа формирования учительской среды села. Обоснованно ключевую роль Винницкого педуниверситета в формировании высоких стандартов образования в селе и социальных условий для их достижения.

Ключевые слова: общее среднее образование, «учительская династия», стандарты образования

Pirus T. P. THE TEACHERS OF RAHNY-LISOVI SCS №1 AND SCS №2 SHARGORODSKUY DISTRICT OF VINNITSYA REGION – THE GRADUATES OF VINNITSYA STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY NAMED BY MIKHAYLO KOTSYULINSKUY

The article reveals the value of Vinnitsia State Pedagogical University named by Mikhaylo Kotsyubinskuy for the development of secondary education in the village Rahny-Lisovi Shargorodskuy district of Vinnitsya region. The feature displays stages of secondary education and the establishment of secondary comprehensive school. It describes «teacher dynasty», as the basis for the formation environment of the village teachers. There is information about the key role of Vinnitsa State Pedagogical University by Mikhaylo Kotsyubinskuy in forming a high standard of education in this village and social conditions for their execution.

Key words: comprehensive secondary education, «teacher dynasty», education standards.